

Pirkanmaan maakuntakaava 2040

**Maankäyttövaihtoehdot ja
vaikutusten arviointi -raportti /
Tiivistelmät lausuntojen ja
palautteiden keskeisestä
sisällöstä**

7.4. 2014

MAAKUNTAKAAVA 2040

PIRKANMAA
COUNCIL OF TAMPERE REGION

Kuntien ja viranomaisten lausunnot/palaute

- Kuntien virallisia lausuntoja 22 kpl
 - Viimeiset lausunnot lähetetty kunnista viikolla 14
- Liikenneviraston lausunto
- ELY -keskuksen lausunto
- Lisäksi muita viranomaislausuntoja/palautteita 5 kpl
 - Etelä-Pohjanmaan liitto
 - Museovirasto
 - Pirkanmaan maakuntamuseo
 - Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
 - Geologian tutkimuskeskus GTK

Muut palautteet

- Yhdistykset, yhteisöt ja yritykset / 23 kpl

- Alue-alvarit
- Hervanta-Seura ry, Höytämöjärvi-yhd. ry, Anniston kyläyhd. ry, Suomen Maankäytön Seura, Suomen Ympäristökamari
- Kangasalan luonto ry.
- Keskustan Pirkkalan paikallisyhdistys ry
- Keskustan Virtain kunnallisjärjestö ry
- Kuru-neuvosto
- Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Pirkka
- Metsänomistajien liitto Länsi-Suomi
- MTK-Pirkanmaa
- MTK-Ruovesi ry
- MTK-Virrat ry
- Pirkkalan ympäristöyhdistys ry
- Pohtolan omakotiyhdistys ry
- Suomen rautatiematkustajat ry
- Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry
- Suomenselän rautatieliikennetyöryhmä
- Tampereen kauppakamari
- Tampereen kaupunkiseutu
- Tampereen maan ystävät ry
- Tampereen polkupyöräilijät ry
- Toivion omakotiyhdistys ry
- Virtain yrittäjät ry
- Viitapohjan kyläyhdistys ry

- Yksityishenkilöt / 38 kpl

Kuntien lausunnot / parhaan vaihtoehdon valinta

<u>Vaihtoehto</u>	<u>kunnan näkökulma</u>	<u>seudun näkökulma, muu peruste</u>
• Aurinko 1	1	(1)
• Aurinko 2	7	(4)
• Planeetat	5	(4)
• Tähdet	6	(2)
• ei kantaa	3	
	yhteensä 22	kuntaa

Kuntien lausunnot / Ydinkaupunkiseutu

Kangasala, Lempäälä, Nokia, Pirkkala, Tampere, Ylöjärvi

Plussat:

- **Aurinko 2** vastaa parhaiten kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen kehittämistavoitteita ja tukee keskusten kehittymistä monipuolisiksi ympäristöiksi (*Kangasala*)
- **Aurinko 1** vastaa myös kaupunkiseudun kehittämistarpeisiin ja luo mahdollisuuksia asuinalueiden profiloitumiselle (*Kangasala*)
- Tärkeää luoda kaupunkiseudulle kattava/tehokas joukkoliikennetarkaisu sekä hyvä palvelujen saavutettavuus; **Aurinko 2** tarjoaa parhaat edellytykset, myös kaupunkiraitiotietä korostava **Aurinko 1** vahva (*Kangasala*)
- **Aurinko**-vaihtoehdot tarjoavat elinkeinoelämälle kasvuedellytyksiä sekä sekoittuneeseen rakenteeseen että sen ulkopuolelle (*Kangasala*)
- **Aurinko 2** mahdollistaa seudullisesti merkittävien hankkeiden toteutuksen (järjestelyratapiha, läntinen ratayhteys, puhdistamo, lentokentän alueen kehittäminen, vt 3 oikaisu ja 2-kehä (*Kangasala*))
- **Aurinko 2** tarjoaa parhaat mahdollisuudet elinkeinoelämän kehittämiseen läntisiin väylähankkeisiin tukeutuen (*Lempäälä*)
- **Aurinko 2** toteuttamiseen Lempäälän kunnalla on riittävät voimavarat (*Lempäälä*)
- **Aurinko 1** on eniten nykyisten kehitystavoitteiden mukainen sekä väestökehityksen että liikennejärjestelmän osalta, jonka toteuttamiseen voimavarat riittävät parhaiten. (*Nokia*)
- Aurinko 2:ssa suurin kehitettävä työpaikka-alue ja paras (raitiotielinjaus + lentoaseman henkilöjunaliikenne) liikenteellinen ratkaisu (*Pirkkala*)
- **Aurinko 1** ja **Tähdet** –vaihtoehdoissa Sankila uudeksi asuinalueeksi (*Pirkkala*)
- **Planeetat** –vaihtoehdon 2-kehän linjaus Kangasalan keskustaan parempi (*Pirkkala*)
- **Aurinko 2** tukee parhaalla tavalla Suomen ainoalle todelliselle kasvukäytävälle sijoittuvaa osaamista/kasvua (*Tre*)
- **Aurinko 2** voidaan olettaa vahvistavan Etelä-Pirkanmaan yritysten kilpailukykyä (*Ylöjärvi*)

Kuntien lausunnot / Ydinkaupunkiseutu

Kangasala, Lempäälä, Nokia, Pirkkala, Tampere, Ylöjärvi

Miinukset:

- **Tähdet** on maakunnallisen kasvun jakautumisen suhteen epärealistinen (*Kangasala*)
- **Tähdet** sisältää kustannuksiltaan mittavia yhdyskuntarakenteen laajenemisalueita ja rakenteen ulkoreunankasvualueita, joihin kunnilla ei ole voimavaroja (*Kangasala*)
- **Planeetat** –vaihtoehdossa esitetty asumisen ja palveluiden voimakas kasvattaminen Ruutanen alueella edellyttää lähijunaliikenteen toteutumista, ja johon kunnalla ei ole edellytyksiä ennen 2030-lukua (*Kangasala*)
- **Planeetat** –vaihtoehdon kasvutavoite Lempäälälle on liian suuri (*Lempäälä*)
- **Tähdet** -vaihtoehdo ei ota huomioon etelän suuntaan tapahtuvaa kasvua, ei perustu raide- ja joukkoliikenteen kehittämiseen, eikä tarjoa houkuttelevia avauksia uusille asuinalueille (*Lempäälä*)
- **Tähdet** ja **Planeetat** ovat maakunnan väestökehityksen suuntautumisen suhteen epärealistisia (*Nokia*)
- **Aurinko 2** ja **Planeetat** –vaihtoehdon HHT –käytävän liiallinen korostaminen ei ole Pirkanmaan kokonaisuutena kehittävä linjaus (*Pirkkala*)
- **Planeetat** –raideliikennemalli huono: jättää Pirkkalan täysin henkilöraideliikenteen ulkopuolelle (*Pirkkala*)
- **Aurinko 1** ja **Tähdet** –vaihtoehdoissa ei esitetty Lakalaivaan aluekeskusta, joka heikentäisi eteläisen alueen kehittymistä (*Tampere*)
- **Aurinko 2** –vaihtoehdoissa ei esitetty Nurmi-Sorilaa; suunnitelmat on syytä ottaa huomioon (*Tampere*)
- **Planeetat** –vaihtoehdon 2-kehän linjaus Kangasalan keskustaan huono, sillä tulevaisuudessa kehä voi päättyä valtatielle 9 (*Tampere*)
- Lentokentän matkustajamäärät eivät tue raideliikenteen rakentamista; järjestelyratapihan siirto ja raideyhteyden rakentaminen epärealistisia lähivuosien investointikohteita (*Ylöjärvi*)
- Lähijunaliikenne ei ole realistinen ratkaisu Ylöjärven osalta (*Ylöjärvi*)
- **Aurinko 1**-vaihtoehdon 10 000 asukkaan kasvu Siivikkalassa on epärealistinen (*Ylöjärvi*)

Kuntien lausunnot / Ydinkaupunkiseutu

Kangasala, Lempäälä, Nokia, Pirkkala, Tampere, Ylöjärvi

Muita huomioita:

- Kauppa pitää ohjata entistä määrätietoisemmin keskuksiin, uusia keskustojen ulkopuolisia keskittymiä ei tule varata. Nykyisten kauppakeskittymien maankäytön monipuolistaminen tukee yhdyskuntarakenteen eheyttämistä. (*Kangasala*)
- Kasvuvaihtoehtoja tulee varata riittävästi ennen seudullisesti merkittävien, pitkän aikajänteen hankkeiden toteutumistakin (*Kangasala*)
- Työpaikoista suuri osa syntyy palvelu- ja IT-aloille; voidaan sijoittaa yhdyskunta-rakenteen sisään erityisesti keskustoihin ja joukkoliikenneväylien varrelle (*Kangasala*)
- 2-kehän linjaus Lentolan suuntaan (*Kangasala*)
- Marjamäen ja Ideaparkin tuleva rooli yhdyskuntarakenteessa tulisi selvittää (*Lempäälä*)
- Tampereen kaupunkiseudun kilpailukyvyyn säilyttämiseksi Suomen muiden kasvukeskusten joukossa ei kasvua tule tietoisesti ohjata seudun ulkopuolelle (*Nokia*)
- HHT –vyöhyke tukee Etelä-Pirkanmaata luontaisesti; kasvua ei tarvitse erityisesti ohjata siihen suuntaan. Painopisteen tulee säilyä Tampereen kaupunkiseudulla, eikä siirtyä maakunnan etelärajalle. (*Nokia*)
- Tampereen kaupunkiseudun kilpailukyvyyn säilyttämiseksi Suomen muiden kasvukeskusten joukossa ei kasvua tule tietoisesti ohjata seudun ulkopuolelle (*Nokia*)
- Pohjoinen ratayhteys kokonaan pois suunnitelmasta, ja läntinen ratayhteys tutkitaan vain järjestelyratapihan siirtoon ja lentokentän rautatieyhteyteen liittyen. Mahdollista ottaa huomioon seuraavissa maakuntakaavoissa. (*Nokia*)
- Lentokentän saavutettavuus raideliikenteellä, myös henkilöraideliikenteellä (pitkällä tähtäimellä myös pohjoisesta), on kehittämisen kannalta oleellista (*Pirkkala*)
- Kansainvälisen lentokentän yhteydet ja logistiset mahdollisuudet tulee ottaa aluekehityksen lähtökohdaksi (*Pirkkala*)
- Pirkkalan eteläpuolella raide- ja liikenneväylien linjauksia tulisi yhdistää, 2-kehän ja Puskaaisten oikaisun osittainen yhdistäminen tukisi alueen maankäyttöä (*Pirkkala*)

Kuntien lausunnot / Ydinkaupunkiseutu

Kangasala, Lempäälä, Nokia, Pirkkala, Tampere, Ylöjärvi

Muita huomioita:

- Tampereen pohjoisen suunnan laajenemisalueet tulee esittää (*Tampere*)
- Tärkeintä on varmistaa työpaikka-alueiden reservi (*Tampere*)
- Laajemmat lähijunayhteydet Orivedelle, Mänttä-Vilppulaan, Lempäälästä etelään ja Nokialta länteen pohdintaan (*Tampere*)
- Ennen pitkää ratapihan siirto on välttämätöntä (*Tampere*)
- Kaupallisten palveluiden kehittämisessä tulee korostaa Tampereen keskustaa valtakunnan keskuksena sekä joukkoliikenteeseen tukeutuvia alueita (*Tampere*)
- Lentoaseman toimintojen aktiivinen kehittäminen liikennneratkaisuineen on ensiarvoisen tärkeätä (*Tampere*)
- Tärkeintä on saada aikaiseksi maakunnan kannalta paras mahdollinen maakuntakaava, jotta mm. keskeiset liikennehankkeet voidaan toteuttaa. Tämä on pitkällä aikavälillä taloudellisin vaihtoehto. (*Tampere*)
- Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen on kasvun vaatimien investointien toteuttamisen kannalta hyvä tavoite (*Tampere*)
- Kaikki vaihtoehdot tarjoavat kohtuullisen saavutettavuuden sekä riittävästi työpaikka- ja asuntotuotantoalueita ja ovat positiivisia yhdyskuntarakenteen tiivistymisen näkökulmasta. Vaihtoehtojen hyvät ominaisuudet voidaan koota yhteen maakuntakaavan laadinnan pohjaksi. (*Ylöjärvi*)
- Vuorentaustan alueen laajentaminen ja kytkeminen Kolmenkulman yritysalueeseen/Tesomaan tutkintaan (*Ylöjärvi*)
- Vain Planeetat –vaihtoehto osoittaa Mäkkylä-Teivaalan alueelle riittävän asukasvolyymin (*Ylöjärvi*)

Kuntien lausunnot / Pohjoinen Pirkanmaa

Juupajoki, Mänttä-Vilppula, Orivesi, Ruovesi, Virrat

Plussat:

- **Tähdet** lisättynä **Planeetat**- vaihtoehdon raideliikenteellä tukee parhaiten kehitystä (*Juupajoki, Ruovesi*)
- **Planeetat** tuottaa Mänttä-Vilppulan kannalta kestävintä ja kilpailukykyisintä yhdyskuntarakennetta, vastaa kunnan laatimaa kehityskuvaa (*Mänttä –Vilppula*)
- **Planeetat** ja **Tähdet** yhdistettynä tarjoaa koko Ylä-Pirkanmaalle alueen elinvoimaa ylläpitävän vaihtoehdon (*Mänttä –Vilppula*)
- **Aurinko 2** ja **Planeetat**, täydennettynä Tähdet -bussiyhteyksillä, tukevat Oriveden kehitystä parhaiten (*Orivesi*)
- **Aurinko 2** tukee luonnollisesti parhaiten koko Pirkanmaan kasvua (*Ruovesi*)
- **Tähdet** –vaihtoehto tukee parhaiten maaseutualueen kasvuhaasteita, aktiivisten kylien olemassaolo on turvattava, maantieliikenteen mahdollisimmankattava verkko on Ylä-Pirkanmaalle paras (*Ruovesi*)
- **Tähdet** –vaihtoehto paras lisättynä Haapamäki-Parkano-Pori rautatieyhteydellä; Ylä- ja Luoteis-Pirkanmaan kannalta lisättynä raideliikennetkaisuilla Mänttä-Vilppulaan (*Virrat*)

Kuntien lausunnot / Pohjoinen Pirkanmaa

Juupajoki, Mänttä-Vilppula, Orivesi, Ruovesi, Virrat

Muita huomioita:

- Otettava huomioon valtatie 9 parantaminen Oriveden suuntaan maakunnallisena ja valtakunnallisena päätienä (*Juupajoki, Orivesi*)
- On järkevää käyttää olemassa olevaa ratayhteyttä ja kehittää sitä edelleen (*Mänttä-Vilppula, Orivesi*)
- Pirkanmaa tarvitsee vahvan ydinkaupunkiseudun, jotta se kykenisi tuottamaan hyvinvointia koko alueelle; ympäröivä maaseutu on nähtävä myös vahvana voimavarana. Riittävät liikenneyhteydet turvattava, olevaa raideverkkoa tulisi kehittää. (*Mänttä-Vilppula*)
- Kansallista kehitystä/aluerakennetta/liikennettä /reitistöjä tarkasteltava yli maakuntarajojen (*Mänttä-Vilppula*)
- Tampereen ydinkaupunkiseudun kasvun ja kehityksen voidaan katsoa tukevan koko maakunnankehitystä (*Orivesi*)
- Ruovedellä kasvun saavuttaminen on haaste, johon pitää kaikilla keinoilla tähdätä; kunnan tulee hyödyntää koko Pirkanmaan kasvu ja kasvun tuottamat vaikutukset (*Ruovesi*)
- Liikenneyhteyksien ylläpitäminen ja parantaminen merkittävin maakuntakaavan vaikutus (*Ruovesi*)
- Tasa-arvoisesti kuntia kohtelevaan maakuntakaavaan tulee vaihtoehtoista koota yhdistelmä, johon on liitetty seutukuntia parhaiten tukevat ratkaisut (*Ruovesi*)
- Huolehdittavaa: ympärivuotista asumista ei saa kaavalla rajoittaa, kunta- ja maakuntarajat ylittävät matkailureitistöt tulee huomioida (*Ruovesi*)

Kuntien lausunnot / Pohjoinen Pirkanmaa

Juupajoki, Mänttä-Vilppula, Orivesi, Ruovesi, Virrat

Muita huomioita:

- Vaihtoehdoissa kehittämismahdollisuuksia on nähty suppeasti vain Tampereen kaupunkiseudulla, HHT –akselilla ja raideliikenneyhteyksien varsilla. Maaseutu ruokkii kaupunkeja ja kaupungit tarvitsevat maaseutua. (*Virrat*)
- Maantielikenteen kehittämistä ei ole tarkasteltu vaihtoehdoissa, myös huoltovarmuuden näkökulmasta keskeisten pääteiden ylläpito ja kehittäminen tulee turvata (*Virrat*)
- Maakunnan reuna-alueiden kehitysmuotoisuus, innovatiivisuus ja kasvupotentiaali tulee ottaa paremmin huomioon (*Virrat*)
- Autoliikenneyhteydet kaupunkiseudun eri palveluihin tulee säilyttää myös tulevaisuudessa, liikenteen vaihtopaikat sujuviksi (*Virrat*)

Kuntien lausunnot / Eteläinen Pirkanmaa

Akaa, Pälkäne, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti

Plussat:

- **Aurinko 2** tuottaa parhaat lähtökohdat jatkosuunnitteluun; vaihtoehto tukeutuu HHT - pääliikennöintiakselin ja sitä tukevan infrastruktuurin kehittämiseen (*Akaa*)
- **Aurinko 2** –mallia tukevia toimintoja ollaan jo kehittämässä, esim. Yritys-Konhon alueella (*Akaa*)
- **Tähdet** -vaihtoehto on ainoa, jossa Pälkäne on huomioitu kehittyvänä kuntana, muissa vaihtoehtoissa ei mitään kehitysnäkymiä (*Pälkäne*)
- **Planeetat** tuottaa kestäväntä ja kilpailukykyisintä rakennetta, ottaa huomioon seudun ominaispiirteet ja vahvuudet, sekä tukee kunnan rakenteen kehittämistä ja täydentämistä. Etelä –Pirkanmaan näkökulmasta lisäksi Aurinko 2 -vaihtoehto myös tuottaa kestäväää yhdyskuntarakennetta (*Urjala*)
- **Aurinko 2** tarjoaa realistisimman ja vahvimman kehityspolun Valkeakosken ja Etelä-Pirkanmaan kehitykselle. HHT -vyöhyke tulisi huomioida kokonaisvaltaisesti, 130-tien vyöhyke kuuluukäytävän parhaaseen tavoitettavuusvyöhykkeeseen (*Valkeakoski*)
- **Aurinko 2 ja Planeetat** tuottavat kestäväntä ja kilpailukykyisintä rakennetta. **Aurinko 2** – vaihtoehdossa 2-kehän vahva kehittämisvyöhyke vahvistaa työpaikka-alueita Tampereen eteläpuolella, ja luo edellytyksiä myös Vesilahden kasvulle. (*Vesilahti*)

Kuntien lausunnot / Eteläinen Pirkanmaa

Akaa, Pälkäne, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti

Muita huomioita:

- Jatkosuunnittelussa HHT –kehityskäytävän mahdollisuuksien hyödyntäminen sekä liikenteellisten solmukohtien osalta että kehityskäytävän reuna-alueiden vetovoimaisten asuin- ja työpaikka-alueiden kehittämisen osalta (*Akaa*)
- Akaan seudun kehittäminen Pirkanmaan logistisena keskuksena raide- ja autoliikenteen solmukohdassa myös läntisille yhteyksille tulee huomioida (*Akaa*)
- Vaihtoehtojen kapeus kohdistuu erityisesti Kaakkois-Pirkanmaalle, ei tarkasteltu todellisia tulevaisuusnäkymiä. Toiminnallisesti Pälkäne kuuluu Tampereen seutuun Kangasalan jatkeena; toisaalta kunta on kutsuttuna jäsenenä HHT –hankkeessa. HHT:n vaikutusalue on vaihtoehtoisissa nähty kapeana, myös yli kuntarajojen tulisi katsoa (*Pälkäne*)
- Valtateiden ja niiden vaikutusalueiden kehittämistä ei tulisi sivuuttaa, valtatie 12 merkitys väylänä itään ja Venäjälle ei näy vaihtoehtoisissa millään lailla. Tieliikenne saattaa tulevaisuudessa olla ekologisempi ja ekonomisempi vaihtoehto (*Pälkäne*)

Kuntien lausunnot / Eteläinen Pirkanmaa

Akaa, Pälkäne, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti

Muita huomioita:

- Tampereen 2-kehän ja valtatie 3 oikaisu yhdistäminen yhdeksi varaukseksi tutkittava (*Urjala, Vesilahti*)
- Maakuntarajan ylittävä asiointisuunta valtatie 9 suuntaan huomioitava (*Urjala*)
- Verrattain pitkät etäisyydet vastaavan palvelutason tarjoaviin keskuksiin on edesauttanut palvelujen säilymistä ja kehittymistä kunnankeskustaaajamassa (*Urjala*)
- HHT –vyöhykkeen kehittämisellä on potentiaalia tuottaa kilpailukykyä, joka ratkaisee tietannon ja työpaikkojen pysymisen alueella ja kotimaassa (*Valkeakoski*)
- Valkeakoski on tilannearvioissaan päätynyt hyvin lähelle niitä maakuntakaavan rakennemalleja, jotka hyödyntävät HHT -kehityskäytävän tuomia mahdollisuuksia (*Valkeakoski*)
- Bussiliikenteen kehittämiseen Vesilahden ja Lempäälän rautatieaseman välillä liikenteen laatukäytävänä tulee kiinnittää huomiota (*Vesilahti*)
- Maakuntakaavan tulee mahdollistaa maaseutumaisen kunnan elinkeinojen ja kyläasutuksen kehittämisen (*Vesilahti*)

Kuntien lausunnot/ Lounainen ja luoteinen Pirkanmaa

Hämeenkyrö, Ikaalinen, Kihniö, Parkano, Punkalaidun, Sastamala

Plussat:

- **Aurinko 2** tarjoaa parhaan pohjan jatkovalmistelulle, vaikka mikään vaihtoehto sellaisenaan ei ole valmis (*Hämeenkyrö*)
- **Tähdet** tukee selvästi parhaiten Ikaalisten asettamia tavoitteita ja kehitystrendejä. Vaihtoehto tarjoaa maakunnan kunnille parhaat mahdollisuudet kehittyä omia vahvuuksiaan hyödyntäen. On kuitenkin huomioitava riskit, kuten joukkoliikenteen ja tieverkoston vaatimat resurssit (*Ikaalinen*)
- **Planeetat** tuottaa kestäväntä ja kilpailukykyisintä yhdyskuntarakennetta seutukunnalle. Kihniö on pitänyt Parkanon asemanseutua tärkeimpänä seutukunnallisena kehittämiskohteena. (*Kihniö*)
- **Planeetat** tuottaa kestäväntä ja kilpailukykyisintä yhdyskuntarakennetta. Parkanon asemanseutu luo kehittämismahdollisuudet työpaikoille, loma-asumiselle ja virkistystoimintojen hyödyntämiselle. (*Parkano*)
- **Planeetat -vaihtoehtoon yhdistettynä Aurinko 2** voisi olla Pirkanmaan vetovoimaisuuden kannalta hyvä, jos muun maakunnan tarpeet otettaisiin selvästi paremmin huomioon (*Parkano*)
- **Tähdet** edustaa kestäväntä ja kilpailukykyisintä yhdyskuntarakennetta, joka hajauttaa kasvua seutu- ja paikalliskeskuksiin (*Punkalaidun*)
- **Planeetat ja Tähdet** sisältävät mahdollisuuksia vaihtoehtoiisiin selviytymismalleihin. Sastamalan osalta tulee yhdistää vahvan seutukeskuksen sekä raideliikenteen ja Mouhijärven aluekeskuksen kehittämisedellytykset. (*Sastamala*)

Kuntien lausunnot/ Lounainen ja luoteinen Pirkanmaa

Hämeenkyrö, Ikaalinen, Kihniö, Parkano, Punkalaidun, Sastamala

Muita huomioita:

- Vahvimmat kasvuodotukset ovat maakunnan keskusseudulla, mutta tulevaisuudessa Hämeenkyröstä Helsinkiin ulottuvalla HHT –vyöhykkeellä on mahdollisuudet muodostua dynaamisen kasvun suunnaksi (*Hämeenkyrö*)
- On syytä korostaa tiivistyvän kaupunkiseudun vastapainoksi tarvittavaa harvempaa ja maaseutumaisempaa muuta Pirkanmaata (*Hämeenkyrö*)
- Seutu- ja alakeskusten merkitystä korostavat vaihtoehdot ovat nykytilanteisiin perustuvia eivätkä kovin kauaskatseisia (*Hämeenkyrö*)
- Läntisellä Pirkanmaalla aluekehityksen painopistealueen rajausta voi jatkaa Hämeenkyröstä aina Ikaalisiin saakka (*Hämeenkyrö*)
- Jatkotyössä huomioitava, että Hämeenkyrö ja Ikaalinen muodostavat läntisen Pirkanmaan suurimman keskuksen valtatie 3 varrella, kunnat täydentävät palveluillaan toisiaan (*Ikaalinen*)
- Koko Pirkanmaan näkökulmasta Parkanon asemanseutu logistisena alueena on erittäin merkittävä ja kehittämisen arvoinen (*Kihniö*)

Kuntien lausunnot/ Lounainen ja luoteinen Pirkanmaa

Hämeenkyrö, Ikaalinen, Kihniö, Parkano, Punkalaidun, Sastamala

Muita huomioita:

- Maakuntakaavan tulee vahvistaa toimintaedellytyksiä koko maakunnassa (*Parkano*)
- Parkanon sijainti pohjoistenluonnonvarojen ja Porin sataman välillä tulee huomioida (*Parkano*)
- Olemassa olevan raideinfran hyödyntäminen, Pori-Parkano-Haapamäki-radon tarve kasvaa (*Parkano*)
- Tärkeää kehittää 3-tietä myös Ikaalisista pohjoiseen päin (*Parkano*)
- Strategisia kysymyksiä ovat hyväkuntoisen tieverkon, maatalouselinkeinon toimintaedellytysten, tuulivoima- ja turvetuotannonkehittäminen (*Punkalaidun*)
- Keskittäminen lienee kuntatalouden ja resurssien oikean kohdentamisen kannalta edullisin maankäyttöstrategia myös Lounais-Pirkanmaan seutukunnassa . Siksi tulee alleviivaten korostaa Sastamalan keskustan Vammalan merkitystä seutukeskuksena. (*Sastamala*)
- Kehittämisalueiden ulkopuolella tulee maankäyttöä ohjata väljästi, jolloin jää mahdollisuuksia omaehtoiseen kehittymiseen (*Sastamala*)

Viranomaisten lausunnot / Liikennevirasto

- Vaihtoehtoja tulisi varioida enemmän: vaihtoehtotarkastelut ilman Läntistä ratayhteyttä ja useampi vaihtoehto ilman tavararatapihan siirtoa
- Asukkaiden määrät lähijunaliikenteen asemilla mielellään myös karttaesityksinä, taloudellisesti perusteltu liikennöinti edellyttäisi 20 000 asukasta aseman lähialueella
- Tarkasteluun vaiheittain toteuttamisen polku, eli minne panostetaan ensin
- Rataverkon osalta nykyisten verkkojen yhteyteen tehtäviä investointeja voidaan pitää realistisina
- Läntistä oikorataa ei voida pitää lähijunaliikenteen kynnysinvestointina
- Tavararatapihan siirto ei ole liikennetaloudellisesti järkevä, eikä raideliikenteen toimivuuden kannalta välttämätön. Nykyinen ratapiha palvelee hyvin valtakunnallista raideliikennettä myös tulevaisuudessa.
- Lentoasemalle esitetty raskasta raideliikenneyhteyttä kaikissa vaihtoehtoissa(?), alueelle syytä tuoda kevyempiä joukkoliikenneratkaisuja
- Kaukojunaliikenne ei voisi tehdä kiertoa lentoaseman kautta; vastaava ajatus tutkittiin Hki-Vantaan lentoaseman osalta
- Valtateiden 3, 9, ja 12 suunnittelua varten tarvitaan tiivistä yhteistyötä maankäytön suunnittelun kanssa
- Liikennevirasto pitää HHT –vyöhykettä perusteltuna kasvusuuntana maakuntakaavan laadinnassa. Jatkosuunnittelussa maankäyttöä ja liikennejärjestelmää suunniteltava yhdessä.

Viranomaisten lausunnot / ELY-keskus

- Läntisten hankkeiden osalta vaikutusten arviointi on mahdollista vasta nyt laadittavana olevan selvityksen valmistuttua
- Läntisen ratayhteyden ja järjestelyratapihansiirto ratkaistava maakuntakaavassa, kuitenkin nykyisen liikenneverkon hyödyntäminen nykyistä tehokkaammin asetettava maakunnan aluerakenteen kehittämisen lähtökohdaksi
- Maakuntakaavoituksen ja liikennejärjestelmätyön kautta löydettävä tärkeysjärjestys pääliikenneyhteyksien kehittämiseksi
- Ainoastaan Tampereen kaupunkiseudulla väestöpohjan kasvu luo edellytyksiä raidelähiliikenteen kehittämiseksi
- Joukkoliikenne muualla linja-autoliikenteeseen/ harvemmallä vuorovälillä toimivaan junaliikenteeseen perustuvaa tulevaisuudessakin
- Katuraitiotien varaan rakentuvalle yhdyskuntarakenteelle parhaat edellytykset Tampereella ja Pirkkalassa, Ylöjärven keskustassa sekä Kangasalan länsiosissa. Kaupunkiseudun rakennesuunnitelman tarkistus toivottavasti tuottaa maakuntakaavan taustaksi lähtötiedot raitiotien toteuttamisedellytyksistä sekä siihen kytkeytyvän maankäytön mitoituksista.
- Maakuntakaavan lähtökohtana HHT –vyöhyke on perusteltu kasvusuunta
- Lähijunaliikenteen kehittäminen edellyttää olemassa olevien asemanseutujen väestöpohjan merkittävää kasvattamista Nokian, Lempäälän, Viialan sekä Toijalan keskustoissa sekä Tampereella Tesoman alakeskuksessa.
- Eteläisen kasvusuunnan hyödyntäminen edellyttäisi uuden, raideliikenteeseen tukeutuvan, väestöpohjaltaan 20 000 asukkaan alakeskuksen toteuttamiseen varautumista (Tampereen ja Lempäälän keskustojen välillä)
- Valkeakosken kasvusuunnaksi on muodostumassa Tampereen kaupunkiseutu, yhdyskuntarakenteen kehittämistä maantiehen 130 tukeutuvalla vyöhykkeellä tulisi edistää

Viranomaisten lausunnot / ELY-keskus

- Valtakunnallisen maantieverkon sujuvuus edellyttää Hämeenkyrön keskustan ohittavan vt 3 toteutusta ja vt 9 kehittämistä Tampere-Orivesi –välillä, kuten myös vt12 Tampere-Kangasala ja vt 3 Ylöjärvi-Hämeenkyrö –väleillä
- Pirkanmaan eteläisten alueidenkasvu vaikuttaa vt 3 Marjamäki-Kulju-Pirkkala yhteyden tarpeeseen
- 2-kehän päätepiste tulisi olla Kangasalla Lentolassa. Maantieverkon näkökulmasta yhteyden jatkamiselle vt 9:lle ei ole tarvetta.
- Työpaikat ja palvelut joukkoliikenteellä saavutettaviksi:
 - linja-autojen laatukäytävät Ylöjärvi-Tampere-Kangasala
 - lähijunaliikenne Nokia-Tampere-Lempäälä-Viiala-Toijala
- Sastamala ja Mänttä-Vilppula vahvoja maakuntakeskuksia; keskeiset palvelut säilyvät
- Valkeakosken kasvu suuntautuu kohti Tamperetta, kuten myös Hämeenkyrössä
- Parkanon asemaa luoteisen Pirkanmaan keskuksena vahvistettava
- Eteläinen kasvusuunta ja uudet liikennealuevaraukset lisäävät mahdollisuuksia työpaikka-alueiden kehittämiseksi
- Valtateihin 3 ja 9 tukeutuvaa vyöhykettä Pirkkala- Sarankulma- Lakalaiva- Lahdesjärvi tulee kehittää valtakunnallisesti merkittävän logistisena alueena, eikä Lakalaiva- Lahdesjärven osalta asumisen painopistealueena
- Kansallisen kulttuuri- ja rakennusperinnön, luonnonalueiden säilymisen, virkistysverkostojen, luonnonvarojen hyödyntämisen sekä vesien tilan osalta vaikutuksia voidaan arvioida vasta erillisselvitysten valmistuttua.

Viranomaisten lausunnot / Muut tahot

- Etelä-Pohjanmaan liitto:
 - Tamperekeskinen kehitys ja tiivistyvä aluerakenne korostuu kaikissa vaihtoehtoissa, jolla tavoitellaan tehokasta ja kestävästä yhdyskuntarakennetta.
 - Tärkeää turvata valtakunnallisten tieyhteyksien toimivuus.
- Museovirasto:
 - Ydinkaupunkiseudun tiivistyminen ja mittavat uudet liikennejärjestelyt tulevat vaikuttamaan kulttuuriympäristöihin; tulee tarkastella suhteessa valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.
 - RKY -alueet nostettava vaihtoehtojen yhteiseksi ominaisuudeksi.
 - Raportin lähtötietoja täydennettävä suojelukohteiden osalta ja tekstiä terävöitettävä.
- Pirkanmaan maakuntamuseo:
 - Pirkanmaan kulttuuriympäristö jätetty taustatekijäksi, ei listattu vahvuudeksi.
 - Kulttuuriympäristön kuvaukseen lisättävä liikenteen näkökulma Pirkanmaan muovaajana.
 - Painopistealueista kriittisimpiä Tampereen Hirviniemi, Ylöjärven Mäkkylä-Teivaala, Pirkkalan Sankila sekä Tampereen keskusta.
 - Liikenneratkaisujen vaikutukset kulttuuriympäristöihin voivat olla dramaattisia.

Viranomaisten lausunnot / Muut tahot

- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes:
 - Pirkanmaan Seveso II –kohteiden (20kpl) mukaisten laitosten toimintaedellytykset tulee turvata; ei asuinalueita välittömään läheisyyteen.
- Geologian tutkimuskeskus:
 - Toimintojen sijoittamisen vaikutuksia perustamiskustannuksiin syytä tarkastella.
 - Uusiutuvat energiamuodot oleellisia aluesuunnittelussa; rakentamista voitaisiin ohjata alueille, jossa geoenergia potentiaalinen energialähde.
 - Geoenergia sekä rakentamisessa käytettävän kiviaines ja ylijäämämaiden syntyminen mukaan luonnonvaratarkasteluun.
 - Raporttiin täydennys koskien eteläisen Pirkanmaan kallioperän ja maaperän arseenipitoisuutta.

Yhteisöt /palautteita 23 kpl

- Väestöennuste on ylimitoitettu. (luontojärjestöt)
- **Tähdet** ei realistinen voimavaroja hajauttavana. (Kauppakamari)
- Koko maakuntaa tulee kehittää. (Keskustan Virtain yhdistys, Metsänomistajien liitto, MHY Pohjois-Pirkka, Virtain yrittäjät, MTK:t)
- **Tähdet** ainoa mahdollinen vaihtoehto. (Virtain yrittäjät, MTK-Pirkanmaa)
- Niihama ja Hirviniemi jätettävä rakentamatta. (Luonnonsuojelupiiri)
- HHT:n mahdollisuudet hyödynnettävä. (Kauppakamari)

- Pori - Parkano - Haapamäki -rata otettava käyttöön. (MTK-Virrat, Suomenselän rautatieliikenneryhmä, Keskustan Virtain yhdistys)
- Tieverkko pitää pitää kunnossa myös maaseutualueilla. (MTK-Virrat, MTK-Ruovesi)
- **Tähdet** tulee hylätä, koska se johtaa autoistumiseen. (Tampereen pyöräilijät)

- Pirkkalan ja Lempäälän välistä metsäaluetta ei saa pirstoa. (luontojärjestöt, Toivion asukasyhdistys)
- Oikorata tulee poistaa, koska pirstoo Sankilan. (Keskustan Pirkkalan yhdistys)
- Läntisen oikoradan vaihtoehtona tutkittava Tampereen keskustan alittava tunneli. Liikennöinti lentoasemalle ratikalla. (Suomen rautatiematkustajat)

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry

- Ei kannata suoraan mitään mallia.
 - Väestöennuste ylimitoitettu.
 - **Planeetoissa** eniten hyvää luonnon ja ympäristön kannalta, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuminen ja panostus lähiliikenteeseen.
 - **Planeetoissa** ongelmina läntisen oikoradan linjaus ja uusi järjestelyratapiha ja Niihaman taajama-alue (nro 12).
 - Kauppi-Niihama ja Niihaman kaakkoisosa (alue 12), Kiikkistensalmen silta ja Hirviniemen alue (alue 13) pitää jättää rakentamatta.
 - Pirkkalan ja Lempäälän välistä laajaa metsäaluetta ei pidä pirstoa liikenneväylillä ja järjestelyratapihalla.
 - Rakentamiseen otattavat viheralueet pitää korvata uusilla.
-
- Kaupunkiseudulla tulee tehdä muutoksia maakuntaa tarkempi arvokkaiden luonnonalueiden ja ekologisten yhteyksien tarkastelu.
 - Hiljaiset alueet tulee selvittää ja osoittaa kaavassa.

Pirkkalan ympäristöyhdistys

- Kaikki mallit ovat huonoja luonnon ja ympäristön kannalta.
- **Tähdet ja planeetat** -yhdistelmästä voi löytyä kehityskelpoinen vaihtoehto. Asukasmäärän kasvuennustetta pitää alentaa, huomioida paremmin virkistys- ja ympäristöarvoja, ohjata kasvua tasaisesti ja tiivistää asutuskeskuksia hillitysti.
- Nykyisten taajamien tiivistäminen on kustannustehokasta. Tiiviissä taajamassa palvelut ja työpaikat helposti saavutettavissa ilman turhaa liikennettä.
- Raideliikenne on hyvin huomioitu kaikissa malleissa.
- Tulee toteuttaa maltillista hajakeskittämistä, jolloin vanhojen väylien leventäminen riittäisi tyydyttämään vähäisen liikenteen kasvun. Lentokentän kautta ei tule koskaan kulkemaan raskasta tavaraa. Lentokentälle merkitty rautatie voitaisiin korvata raitotiellä Pirkkalan keskustaajaman kautta.
- Pirkkalan ja Lempäälän välillä oleva yhtenäinen, luonto- ja virkistysarvoilta merkittävä metsäalue pirstoutuisi liikennehankkeiden toteutuessa pieniksi eristetyiksi alueiksi.
- Maakuntakaavoituksen yhteydessä tulee tutkia monimuotoisuuden kannalta merkittävät metsäalueet ja osoittaa ne kaavassa.

Kangasalan luonto

- Skenaarioista pitäisi toteutua "vihreän kasvun ja humanin kulttuurin Pirkanmaa". Hiukan muunnellen sitä lähimpänä voivat olla **Aurinko 2 ja Planeetat**, ei kuitenkaan kumpikaan sellaisenaan.
- Talouskasvu ja väestöennusteet ovat ylimitoitettuja.
- Raideliikennettä ei tarjota lainkaan vaihtoehtona Kangasalle. Valtateitä 9 ja 12 ei tule laajentaa moottoriteiksi. Kaavassa on sisäänrakennettuna autoliikennettä suosiva lähtökohta.
- Positiivista on matalan asumistehokkuuden rakentamisen vähentäminen.
- Pirkanmaan 1. maakuntakaavaan sijoitettu teknisen huollon kehittämisen kohdealue Tk1 tulee jättää pois Kangasalta ja Pälkäneeltä, samoin vesijohtomerkintä Hiedanperästä Tampereelle, Vehoniemenharjulle ja Pälkäneelle.
- Tiivistyvässä rakentamisessa on säilytettävä viheralueita. Kangasalan harjuaalueet on suojeltava ja varattava virkistyskäyttöön ja soranoton aiheuttamat vauriot maisemoitava.
- Lähiruoka- ja luomutuotanto tulee tuoda esiin tärkeinä tavoitteina.
- Laipanmaan alueesta kansallispuisto.

Tampereen Maan ystävät ry

- Vaihtoehdot eivät ota riittävästi huomioon ilmastonmuutoksen syvällisiä muutoksia tulevaisuudessa.
- Varautuminen energia-, asumis-, ruoka- ja liikennepoliittisiin muutoksiin tarpeen.
- Vt 9 parantamien ja vt 3 oikaisu ovat ilmastopoliittisesti kyseenalaisia, eikä niitä tule toteuttaa.
- Kangasalle tulisi kehätien sijan suunnitella raideliikennettä.
- **Planeetat** -vaihtoehto liikenneratkaisuiltaan toteuttamiskelpoisin, mutta tuotantorakenteellisesti vanhakantainen.
- Maakunnan kehitystä ei tulisi laskea ympäristölle haitallisten tuotannonalojen varaan.
- Pyrkimys kaupunkirakenteen tiivistämiseen myönteistä.
- Viherverkon säilyttäminen tärkeää; erityisesti Tampereen kaupungin alueella. Kauppi-Niihama tulee jättää rakentamissuunnitelmien ulkopuolelle eikä tieyhteyttä (Kiikkistsalmen sillalle) tule toteuttaa.

Tampereen kauppakamari

- Ei ota suoraan kantaa minkään vaihtoehdon puolesta.
- Tähdet ei voimavaroja hajauttavana mallina ole realistinen.
- Aurinko 2 ja Planeetat hyödyntävät HHT:n mahdollisuuksia toivottavalla tavalla.
- Kaavassa pitää ratkaista useiden kuntien alueella olevien, isojen logististen hankkeiden linjaukset.
- Tampereen järjestelyratapiha tulee siirtää pois keskustasta.

Tampereen kaupunkiseutu

- Maakunnankeskusalue ja kehityksen veturi tulee huomioida alueen kehitysedellytyksiä tukien.
- Kaupunkiseudun kunnat painottavat rakenteen tiivistämistä ja täydentämistä, keskusten vahvistamista ja nykyisen infran hyödyntämistä.
- Aurinko 2, mutta myös Aurinko 1 vastaa seudun tavoitteita
- Planeetat vaatii suuria panostuksia rataverkkoon ja Tähdet on kasvun jakautumisen suhteen epärealistinen ja sisältää kalliita yhdyskuntarakenteen laajentumisalueita.
- Raidelähiliikenne Lempäälän, Nokian ja Oriveden suuntaan; raitiotie Pirkkalaan, Ylöjärvelle, Kangasalan keskustaán/ Lamminrahkaan.

Virtain yrittäjät ry

- Tähdet on ainoa mahdollinen vaihtoehto turvatesaan maakunnan tasapuolisen kehittymisen ja työpaikat.
- Ylä-Pirkanmaan elinkeinoelämän kannalta on tärkeää, että tieverkosto pidetään hyvässä kunnossa.
- Pelkästään raideliikenteeseen keskittyvä maakuntakaava ei ole kehitystä tukeva eikä tasapuolinen.
- Virrat on logistisesti loistavassa asemassa ja kaavassa tulee huomioida suurtenkin logistiikkakeskusten mahdollinen sijoittuminen paikkakunnalle.
- Ylä-Pirkanmaalla sijaitsevien metsä-, turve- ja vesivoimavarojen hyödyntämistä ei tule vaarantaa kaavaratkaisulla.

Metsänomistajien liitto Länsi-Suomi

- Ei kannata suoraan mitään mallia
- **Planeettojen ja Tähtien** yhdistelmä ottaisi koko maakunnan edut huomioon: etelässä asutuksen ja työpaikkojen kasvu ja tiivistyvä yhdyskuntarakenne – pohjoisessa luonnonvarojen tehokas hyödyntäminen.
- **Planeetat** edistää parhaiten elinkeinojen vahvistumista liikenteellisen ja logistisen sijainnin hyödyntämisen kautta. Metsätalouden isoille kuljetusvirroille ratayhteydet ovat tärkeät.
- **Tähdissä** aluekehityksen painopistealueet ovat koko maakunnan kannalta katsottuna oikeudenmukaiset. Malli tukee koko maakunnan asutuksen kehittymistä parhaiten.
- **Aurinko 1:** raideverkon kehittäminen tukisi Mänttä-Vilppulan metsäteollisuuden keskittymää.
- **Aurinko 1 ja Planeetat:** Raideverkon yhteyteen tulee liittää myöhemmässä vaiheessa puutavaran terminaalialueet ja kuormausalueita.
- Haja-asutusalueilla maakuntakaavan tulee olla yleispiirteinen ja mahdollistava. Suurinta osaa maakunnasta ei ole tarpeen säädellä yksityiskohtaisella maakuntakaavalla.
- Talousmetsiin ei saa tulla uusia rajoitteita.
- Kaikista vaihtoehtoista ydinkaupunkiseudun ulkopuolelta tulee poistaa viherverkon merkinnät.

Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Pirkka

- Metsätaloutta pitää edistää maakuntakaavan voimin.
- Yhdymme Länsi-Suomen metsänomistajaliiton lausuntoon.
- Vihervyöhykkeitä ja muita metsien talouskäyttöä rajaavia viher- ja ympäristömerkintöjä tulee laittaa harkiten maakuntakaavaan.
- Kaavan laadinnan perusteisiin on ehdottomasti mainittava, että kunnat ovat maan käyttö- ja rakennuslain mukaisesti korvausvelvollisia maanomistajille kaavamerkinnöistä aiheutuvista maankäytön rajoitteista.
- Koko maakunta tulee pitää jatkossakin asuttuna ja elinvoimaisena.

MTK-Pirkanmaa

- Tähdet on paras lähtökohta koko maakunnan kehittämislle kokonaisuutena. Asumista ja elämistä tulee Tampereen ulkopuolellakin edistää. Jos nykyinen kehitys jatkuu, toteutuvat Auringot.
- Raportin kuva maaseudusta on ohut, eikä maaseutua nähdä oleellisena osana elinkeinoelämän ja hyvinvoinnin perustaa. Vihreässä kasvussa on kyse työpaikoista, energia-, ruoka- ja raaka-aineomavaraisuudesta.
- Biotalousden merkitys korostuu tulevaisuudessa.
- Maankäytön voimakkaalle ohjaamiselle on tarvetta vain Tampereen keskuseudun lievealueilla.

MTK-Ruovesi ja MTK-Virrat

- Maankäyttövaihtoehdot ovat vahvasti keskittävinä ristiriidassa maakuntastrategian ja Ilmasto- ja energiastrategian kanssa, joissa on korostettu vihreää taloutta, bioenergiaa ja hajautettua energiantuotantoa.
- Pohjois-Pirkanmaan infran kehittämishankkeet puuttuvat täysin. Oletetaan, että Pohjois-Pirkanmaa ei ole kehittyvää aluetta.
- Maaseutualueilla tulee kannattamattoman joukkoliikenteen edistämisen sijaan keskittyä käytössä olevien kulkumuotojen kehittämiseen sekä niiden tarvitseman infran parantamiseen. Tieverkko tulee pitää kunnossa.
- Pirkanmaalla tulee edistää uusiutuvaan energiaan perustuvaa kotimaisten biopolttoaineiden kehitystä, mikä hyödyttää aluetaloutta ja lisää kilpailukykyä.
- Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja asuntorakentamisen ja yritysten kehittymisen hillitseminen keskuseutujen ulkopuolisilla alueilla on yhteiskunnalle haitallista.
- Maaseutualueilla ranta-alueet ovat huomattava voimavara, jota on voitava käyttää jatkossakin.
- Alkutuotanto tarvitsee toimivan infran ja palvelut, jotka antavat elinkeinoille mahdollisuuden kehittyä.
- Tähdet-mallin mielikuva maaseutuidyllistä on maaseutua vähättelevä ja aliarvioiva. Maakuntakaavassa ei huomioida lainkaan maakunnallista ja kansallista huoltovarmuutta, eikä maailman lisääntyvää ruuantarvetta.
- Virroilla ja Ruovedellä on mahdollisuudet ovat monipuolisessa asumisessa ja biotaloudessa. Maatalouden merkitys kasvaa tulevaisuudessa.
- **Lisäksi MTK-Virrat:** Hajautettua energiantuotantoa, puutavaran kuljetuksia ja muuta yritystoimintaa edistäisi merkittävästi Pori–Parkano–Haapamäki -ratayhteyden käyttöön ottaminen.

Suomenselän rautatieliikennetyöryhmä

- Maakuntakaavassa rataosuus Orivesi-Haapamäki (Keski-Suomen raja) tulee osoittaa sähköistettäväksi radaksi.
- Haapamäki–Parkano–Pori -rata tulee merkitä rautatiealueeksi Keski-Suomen rajalta Satakunnan rajalle.

Suomen rautatiematkustajat ry

- Esittää uudeksi vaihtoehdoksi lähiliikenteeseen ja pikaraitiotiehen perustuvan mallin, jossa 33 kpl uusia lähijunaseisakkeita kaupunkiseudulla.
- **Aurinko 1:** hyvää keskittyminen ydinkaupunkiseudulle, huonoa vaatimaton lähijunaverkko
- **Aurinko 2:** pääradan kehittäminen on kiitettävää lähijunaliikenteen näkökulmasta. Ylöjärven lähiliikenteen tulee perustua pikaraitiotiehen.
- **Planeetat:** rautatieliikenteen näkökulmasta hyvä. Oriveden rata on laiminlyöty.
- **Tähdet:** lähijunaliikenteen näkökulmasta huonoin vaihtoehto. Kaupin läpi ei tule rakentaa väylää.
- Taajamia tulee ensisijaisesti kasvattaa sisäänpäin tiivistämällä rakennetta. Uusia aluekeskuksia vain olemassa olevien ratojen varrelle.
- Läntisen oikoradan vaihtoehtona tulee tutkia Tampereen keskustan alittava lähijunatunneli välille Tipotie–Viinikan liittymä.
- Lentoaseman liikenteeseen oikoradalle tulee tutkia vaihtoehtoina Pirkkalan pikaraitiotietä ja lentokenttäbussia lentoasemalta Säcksjärvelle

Tampereen polkupyöräilijät

- Mallit tulee arvioida myös esitettyjen liikenneratkaisujen yhteiskuntataloudellisen kustannustehokkuuden perusteella. Tulee tutkia, onko esitetyille satojen miljoonien investoineille autoiluun ja tavarajunaliikenteeseen taloudellisia mahdollisuuksia.
- Jatkosuunnittelussa myös pyöräilyn laatukäytävät tulee esittää.
- Auringot ja Planeetat mahdollistavat pyöräilyn kulkumuoto-osuuden kasvattamisen.
- Tähdet johtaa väistämättä autoistumiseen, ja esitämme että se hylätään.

Kuru-neuvosto

- Paras on Tähdet-vaihtoehto , joka tukee parhaiten asumista, matkailuelinkeinoa ja tieverkoston kehittämistä ja ylläpitoa.
- Toimiva tieverkko on edellytys elinkeinoille ja palveluverkolle.
- Joukkoliikenneverkon tehostamiseen tulee panostaa.
- Omakotiasumisen uudisrakentamislupien saamista haja-alueellakaan ei pidä estää.

Alue-alvarit (Tampereen kaupungin alueelliset työryhmät)

- Mikään malleista ei sellaisenaan luo pohjaa koko maakunnan elinvoimalle ja tasapuoliselle kehittymiselle. Jokaisessa mallissa on jotain hyvää ja jotain huonoa. Malleista tulee laatia parannettu synteesi jatkokäsittelyn pohjaksi.
- Tie- ja raideliikenneverkoston kehittäminen on yhtä tärkeää. Liikenneverkostosta riippuu mm. yritysten, työpaikkojen, asumisen ja palveluiden sijoittuminen ekologisella tavalla. Raideliikennepainotteinen yhdyskuntarakenne on perusteltu.
- Vesihuollon sijainti maakuntakaavaan. Tulee arvioida vesistöjen rannoilla oleviin pumppaamoihin liittyvät turvallisuusriskit.
- Saavutettavuustarkastelut tulisi tehdä aikaa kuvaavina vyöhykkeinä ja myös jalankulku huomioiden. Liikenteellisiä saavutettavuusanalyysseja on hyödynnettävä enemmän suunnittelun pohjana.

Kaupunginosayhdistykset

Hervanta-Seura ym:

- Suomella ei ole varaa toteuttaa vaihtoehtojen mahdollistamia rakentamissuunnitelmia. Tampereen ulkopuolinen maakunta on unohdettu.
- Luonnontilaisia metsä-, virkistys- ja suojeluarvoisia alueita otetaan vaihtoehdoissa täysin tarpeettomasti rakentamiskäyttöön.
- Tampereen eteläinen kansallispuisto tulee toteuttaa Hervannan kohdalle Ruskontien ja Savontien väliin nykyisen Koukkurahkan Natura 2000-alueen, Lepokallion, Houkanvuoren kallioalueen sekä Hervantajärven pohjoisrannan arvokkaan vanhan metsän välille. Alue on lähellä asutuskeskittymiä, ja kytkeytyy oleviin ulkoilureitteihin.

Pohtolan omakotiyhdistys:

- Aurinko 1 ja Tähdet vaihtoehtojen mukaiselle Siivikkalan kasvulle ei ole estettä, mikäli lisääntyvä liikenne pystytään ohjaamaan alueelle muuta reittiä kuin Pohtolankatua pitkin.

Kaupunginosayhdistykset

Toivion omakotiyhdistys:

- Kasvun keskittyminen kaupunkiseudulle ja väestön kasvuennusteet ovat ylimitoitettuja. Tiivistämällä nykyisiä taajamia välttyttäisiin turhilta yhteiskunnallisilta investoinneilta.
- Kaikki raideliikenne, raitiotiet ja maantiet voitaisiin rakentaa hyödyntäen entisiä väyliä. Lentokentän kautta ei tule koskaan kulkemaan raskasta tavaraa. Lentokentälle merkitty rautatie voitaisiin korvata raitotiellä Pirkkalan keskustaajaman kautta.
- Pirkkalan ja Lempäälän välillä oleva yhtenäinen, luonto- ja virkistysarvoilta merkittävä metsäalue pirstoutuisi liikennehankkeiden toteutuessa VAT:n vastaisesti. Toivion seutu kärsisi eniten - sinne kohdistuu kohtuuton haitta.
- Kaikki raportin mallit ovat huonoja ympäristön ja Toivion asukkaiden kannalta. Ainoastaan **Tähdet** säästäisi metsäaluetta hivenen vähemmän.
- Raportti tulee palauttaa uuteen valmisteluun. Tulee tehdä kokonaan uusi, myös taloudellisesti toteuttamiskelpoinen malli esitettyjen utopististen tilalle.

Viitapohjan kyläyhdistys:

- Alueen luontoarvot tulee huomioida.
- Pientaloille tulee myöntää perustellusti rakennuslupia, jotta kylän elinvoima turvataan.

Keskustan Pirkkalan paikallisyhdistys ry

- Läntinen oikoratayhteys tulee poistaa maakuntakaavasta. Oikorata pirstoo Sankilan kylän arvokkaat kulttuurimaisemat. Oikorata rikkoo asutuksen keskittämisen ja katkoo ulkoilu- ja virkistysalueet.
- Sankila on luonteva taaja-alueen laajenemissuunta asutukselle ja teollisuudelle.
- Monimuotoinen luonto ja rikas kulttuurihistoria ovat Sankilan vetovoimatekijöitä, jotka mahdollistavat matkailun kehittämisen ja viihtyisän elinympäristön. Esitämme, että Sankilan kylän alueella maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö säilyisi myös tuleville sukupolville.

Keskustan Virtain paikallisyhdistys

- Vaihtoehtoista tulee tehdä maakunnan eri osiin ja kuntatalouteen aiheutuvien taloudellisten vaikutusten tarkastelu.
- Maakuntakaavaluonnoksessa esitetyt mallit lisäävät keskittämisestä johtuvia ongelmia: maaseudun tyhjeneminen, tonttimaan ja asuntojen arvon alentuminen, palvelurakenteen muutos, sosiaaliset ongelmat ja liikenteen lisääntyminen.
- On mahdotonta valita yhtä mallia kaavan pohjaksi. Tarkastelun pohjana reuna-alueilla tulisi olla etäisyys keskuksesta ja työpaikkaomavaraisuus. Kasvua tulee hakea koko maakuntaan.
- Virrat tulee maakuntakaavassa osoittaa aluekehityksen painopistealueeksi. Perusteina edullinen sijainti, monipuolinen elinkeinorakenne, lähes 95 % työpaikkaomavaraisuus, elinkeinojen hyvät kehittymisedellytykset.
- Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja asuntorakentamisen ja yritysten kehittymisen hillitseminen keskuseutujen ulkopuolisilla alueilla on yhteiskunnalle haitallista.
- Haapamäki - Pori -rata tulee saattaa liikennöintikuntoon ja osoittaa maakuntakaavassa. Radan kehittämisestä tulee laatia kustannus- ja materiaalivirtavertailu vaihtoehtona läntiselle ohitusradalle.
- Kantatien 65 Kuru - Virrat -välin peruskunnostus tulee osoittaa maakuntakaavassa. Joukkoliikenneyhteys Virroilta Kurun kautta Tampereelle on tarpeen.
- Maakunnan kehitys vaarantuu, mikäli elinkeinojen ja asumisen edellytykset sidotaan joukkoliikenteeseen. Tulee keskittyä käytössä olevien kulkumuotojen kehittämiseen sekä niiden tarvitseman infran parantamiseen. Pirkanmaalla tulee edistää uusiutuvaan energiaan perustuvaa kotimaisten biopolttoaineiden kehitystä.
- **Tähdet**-mallin mielikuva maaseutuidyllistä on maaseutua vähättelevä ja aliarvioiva. Maakuntakaavassa ei huomioida lainkaan maakunnallista ja kansallista huoltovarmuutta, eikä maailman lisääntyvää ruuantarvetta.
- Virroilla ja Ruovedellä on mahdollisuudet ovat monipuolisessa asumisessa ja biotaloudessa. Maatalouden merkitys kasvaa tulevaisuudessa.

Yksityishenkilöt / palautteita 38 kpl

- Ydinkaupunkiseutu (26 palautetta):
 - Kasvua suunnattava pienempiin keskuksiin, ei tiivistämistä
 - Väestö- ja työpaikkatavoitteet ylimitoitettuja
 - Aluekeskusten olosuhteista huolehtiminen edellyttää tieverkon kehittämistä
 - Ratapihan siirto edistää sujuvuutta, parantaa lentokentän asemaa ja vapauttaa ydinkeskustan kehittämiselle uusia alueita
 - Kehänsuuntainen joukkoliikenne tärkeä
 - Uudet työpaikka-alueet ovat tärkeitä, jottei kaikki työ ole Tampereen ydinkeskustassa
 - Luontokohteiden huomioiminen (Sahalahti, Pirkkala)
 - Kulttuuriympäristöjen säilymistä edistettävä (Mäkkylä-Teivaala)
 - Liian laajoja viheralueita maakuntakaavassa (Siivikkala)
 - Läntinen oikorata ohitustien kanssa samaan käytävään
 - **Tähdet** paras, koska: Tampereen tonttitarjontaa parannettava, metsäteollisuuden ja –talouden ja maatalouden mahdollisuudet pidetään voimissaan, Pirkanmaan eteläiset alueet kasvavat ilman julkisen panostuksen keskittämistä sinne, pohjoisessa on tilaa, Nurmi-Sorila liian kauan hyödyntämättä
 - Raideliikenteen kehittäminen, **Planeetat** paras vaihtoehto (työmatkaliikenteen väheneminen, ekologisuus)
 - **Aurinko 2** on hyvä /ylivoimainen, sillä: tiivis kaupunkirakentaminen hyvä asia, tukeutuu tulevaisuuden liikkumismuotoihin, lentokenttä ja eteläinen rautatieasema kytketty hyvin suunnitelmaan, omakotitalomatto ei laajene liikaa, pienentää kunnallisteknisiä kuluja, tekee Tampereesta selkeän valtakunnan kakkoskeskuksen, ekologiselta jalanjäljeltään paras

Yksityishenkilöt / palautteita 38 kpl

- Pohjoinen Pirkanmaa (3 palautetta):
 - Aurinko paras vaihtoehto: tarvitaan muutama hyvä keskus
 - Tähdet: tontteja yksityisille ja yrityksille, veroeuroja Tampereelle
 - Pohjavesivarojen riittävyys selvitettävä, tekopohjavesihanke torjuttava
- Eteläinen Pirkanmaa (3 palautetta):
 - Ei teknisen huollon kehittämisen kohdealuetta Kangasalan-Pälkäneen harjualueelle, tekopohjavedelle ei ole tarvetta
 - Aurinko 1: Tampere-Helsinki akseli pitää Pirkanmaan hyödyntää, etelään suuntautuvien teiden välissä ja 130 tien itäpuolelle olevia alueita hyödynnettävä
- Lounainen ja luoteinen Pirkanmaa (2 palautetta):
 - Tähdet -malli maalaisille paras vaihtoehto, maalla asuvien palvelut tulee huomioida, valtatie 11 tulee kehittää Häijästä länteen, linja-auto tarjoaa joustavammat kehittämismahdollisuudet kuin junaliikenne
 - Kulttuurimaisemat eivät saa olla este kaavoittamiselle ja asutuksen kehittämiselle
- Muut, ei paikkakuntaa (4 palautetta):
 - Tuulivoima-alueet
 - Vaihtoehdoissa esitetty junaseisakkeiden määrä vaatimaton
 - Tutkitaanko läntiselle ratayhteydelle vaihtoehtoja
 - Kangasalan luonto ry:n palaute otettava huomioon
 - Kunnat eivät tee yhteistyötä, kuntarajan eri puolille ei tule toteuttaa toisiaan haittaavaa toimintaa

PIRKANMAA

